

027-625(179.87)
Б.59

Комунальний заклад
Закарпатська обласна бібліотека
для дітей та юнацтва
Закарпатської обласної ради

Бібліотеки Закарпаття – дітям та юнацтву: ЦИФРИ І ФАКТУ

Ужгород 2019

Комунальний заклад
“ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА
ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА”
Закарпатської обласної ради

БІБЛІОТЕКИ ЗАКАРПАТТЯ – ДІТЯМ ТА ЮНАЦТВУ: ЦИФРИ І ФАКТИ

*Інформаційний бюлетень
Випуск 12*

372200

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА
ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА”
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
м.Ужгород

Ужгород
Видавництво Олександри Гаркуші
2019

До цього випуску ввійшли статистичний та аналітичний підсумки роботи бібліотек Закарпатської області за 2018 рік з бібліотечного обслуговування та інформаційного забезпечення дітей та юнацтва. Представлено багатогранну соціокультурну діяльність бібліотек з підтримки та розвитку читання, національно-патріотичного виховання дітей та молоді, а також їх участь у всеукраїнських та обласних конкурсах.

Укладачі:

Т. М. Вудмаска, О. М. Горкій

Відповідальна за випуск

В. Д. Чіка

БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА МОВОЮ СТАТИСТИКИ. РІК 2018

Пріоритетним напрямом діяльності книгозбірень Закарпаття, що обслуговують дітей та юнацтво, стала підтримка і розвиток дитячого та юнацького читання, промоція сучасної дитячої книги, особливо україномовної, формування юної особистості на засадах патріотизму та національної самосвідомості, організаційно-методичне забезпечення бібліотек області з питань удосконалення бібліотечного обслуговування.

В області нараховується 478 публічних бібліотек системи Міністерства культури України, 19 з них – спеціалізовані бібліотеки для дітей.

Згідно зі статистичними даними, послугами бібліотек скористалися 134,0 тис. дітей, що складає 29,7% до загальної кількості користувачів, та 101,0 тис. користувачів юнацького віку (22,4%). Любов до книги і читання бібліотечні працівники намагаються виховувати в ранньому віці. З цієї метою постійно працюють з дошкільними закладами – користувачами бібліотек є 14,0 тис. дітей віком до семи років. 46,6 тис. користувачів – студенти вишів (10,3% до загального відвідування по області).

Діти відвідують бібліотеки в середньому 12,3 рази, показник відвідування користувачами юнацького віку – 10,7. Упровадження інтерактивних форм роботи, а саме організація вуличних акцій, тематичних флеш-мобів, літніх “читальних залів”, сприяє щорічному збільшенню показника відвідування масових заходів, організованих бібліотеками для користувачів-дітей та юнацтва.

На сьогодні в бібліотеках області діють 349 клубів за інтересами, з яких: 183 – для дітей, 102 – для юнацтва. Бібліотеками області було організовано 6003 заходів для дітей та 3622 – для юнацтва, з яких понад 34% проведено за межами книгозбірень. Їх учасниками стали 189,6 тис. дітей та 128,1 тис. юнаків та дівчат.

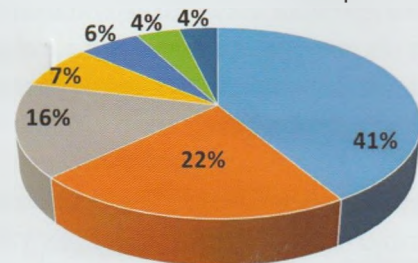
Важливим завданням для бібліотек залишається оновлення фондів. Цьому питанню приділяється певна увага з боку державних інституцій, проте на сьогодні цього недостатньо. Надходження для дітей до бібліотек області у 2018 році трохи збільшилося порівняно з 2017 роком (+1641) й становить 26 тис. примірників видань. На одного читача-дитину в середньому надійшло 0,2 прим. видань, дещо кращий стан в Міжгірській РЦБС – 0,4. З них книги складають 59,8%, періодичні видання – 40,1%, електронні видання – 0,1%.

Поповнення фондів здійснювалось в основному за рахунок державних програм – 4,0 тис. прим., за регіональними програмами – 1,5 тис. прим., книжкової торгівлі – 0,9 тис. прим. (на суму 93,2 тис. грн), подарованих читачами та організаціями – 5,5 тис. прим., відшкодованих користувачами – 1,9 тис. прим., за рахунок грантів – 1,0 тис. прим., періодичні видання становлять 10,4 тис. прим. Надходження видань державною мовою – 89,4%.

Найбільше на придбання книжок для дітей з бюджету було виділено для Закарпатської ОДЮБ (50,0 тис. грн), Мукачівської МЦБС (23,8 тис. грн).

Мукачівська МДБ завдяки спонсорів з Німеччини Сибілі Штрек-Ціммерманн поповнила фонд на суму 45 000 грн, за які було придбано 453 найновіші книжки для дітей, підлітків та юнацтва.

Джерела надходжень видань для дітей до бібліотек області в 2018 р.

- Періодичні видання
- ОРФ, дар від читачів, організацій
- За державними програмами
- Відшкодовано користувачами
- За регіональними програмами
- За рахунок грантів
- Книжкова торгівля

У рамках проекту “Марої-програма” Національного культурного фонду Угорщини поповнили свої фонди новими книгами на угорській мові Берегівська МДБ, Тячівська РДБ та бібліотека-філія смт Солотвино.

За останні роки активізувалась робота з очищення фондів літератури для дітей. Протягом року в області вибуло 75,2 тис. прим. документів, з яких книги становлять 63,5%. З них: фізично зношені видання (58,3%). Відсоток оновлення фондів для дітей по області – 1,3%.

Користувачі-діти згідно зі своїми потребами отримали 3 303 913 примірників видань (- 81329), що становить 35,4% до загальної видачі. Середня читаність дітей по області становить 24,7. Відсоток використання періодичних видань – 17,6%, найбільший він в Ужгородській МДБ – 38,9. Книговидача країномовних видань становить 75,6%.

Юнаки та дівчата відповідно до своїх запитів отримали 2 327 237 прим. документів (- 17025), що до загальної видачі становить 25,0%. Середня читаність – 23,1. Пріоритет надається документам українською мовою – 70,0%. Простежується деяке збільшення відсотка використання періодичних видань – 19,6%. Найвищий він у Міжгірській ЦБС (33,1%), найнижчий – в Ужгородській ЦБС (6,6%).

Значна увага приділяється створенню комфортних умов для користувачів та персоналу бібліотек. У звітному році за рахунок різних джерел фінансування були залучені грантові та позабюджетні кошти.

Другий рік поспіль завдяки грантовому проекту угорського фонду “Bethlen Gabor Alap” (Угорщина) “За угорську культуру та освіту – Закарпатський регіональний конкурс проектів (2018 р.) – III. Підтримка розробки цілей для угорської громади” у Виноградівській РДБ та бібліотеці-філії для дітей смт Королево Виноградівської ЦБС було придбано шість стелажів, дві книжкові вітрини, стіл під комп’ютер, стільці та пенал.

У 2018 році Мукачівська МДБ взяла участь у конкурсі бюджету громадських ініціатив 2018 з проектом “Бібліотека дитячих мрій “ЧІЗ” (“Читаємо. Інформуємо. Забавляємо”) та стала одним із трьох переможців в категорії великих проектів. Відповідно до умов конкурсу, вже у 2019 році буде проведено капітальний ремонт приміщення та оновлення інтер’єру Мукачівської МДБ на загальну суму 790 000 грн.

За підтримки Мукачівської районної адміністрації Мукачівська РДБ отримала новий комплект комп’ютерної техніки.

У рамках проекту “Сокоти свій Варош” (Бережи своє місто), що впроваджувався Міжнародною організацією з міграцій (МОМ) за фінансування Європейського Союзу, бібліотека-філія № 2 Ужгородської ЦМБС отримала оргтехніку, розвиваючі ігри, дитячий куточок, мішки-крісла, меблі, які значно покращили бібліотечний простір.

Завдяки “Програмі розвитку культури та мистецтва області на 2016-2020 рр.” стало можливим оновлення комп’ютерного парку Закарпатської ОДЮБ. Для забезпечення якісного обслуговування дітей та юнацтва придбано 2 ноутбуки.

Проте наявна комп’ютерна та копіювально-розмножувальна техніка спеціалізованих бібліотек для дітей області, здебільшого, морально застаріла. Відсутнє сучасне мультимедійне обладнання, електронні пристрої для читання, зони Wi-Fi. Ці фактори значно уповільнюють процеси оперативного інформування користувачів та знижують якість наданих послуг. Не сприяють іміджу бібліотек й неопалювані приміщення Берегівської, Великоберезнянської РДБ та відсутність доступу до Інтернету у Мукачівській та Великоберезнянській РДБ.

Серед основних напрямів удосконалення діяльності бібліотек для дітей є зростання ролі бібліотечного працівника, удосконалення його фахових знань, вміння відповідати вимогам часу. Саме на це спрямована методична робота обласних та районних методичних центрів. Науково-методична рада (голова – О. С. Дурунда, головний спеціаліст ДК ОДА) об’єднує зусилля департаменту культури Закарпатської ОДА, обласних бібліотек, бібліотечної циклової комісії Ужгородського коледжу культури і мистецтв щодо роботи з бібліотечними кадрами області. В області працюють 789 фахівців, 97 – працівників спеціалізованих бібліотек для дітей, з яких повну вищу освіту мають 43, в т. ч. вищу спеціальну – 31, базову бібліотечну – 46 працівників.

Всеукраїнський семінар "Орієнтири молоді в літературі: класики і сучасники". Закарпатська ОДЮБ

У поточному році спеціалізованими бібліотеками для дітей проведено 8 заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації бібліотечних працівників області. Варті уваги проведені районні семінари: "Розвиток читацької компетентності дітей" (Рахівська РДБ); "Клуби та об'єднання за інтересами для дітей та юнацтва" (Перечинська РДБ); "Читання і діти: діапазон бібліотечних ідей і можливостей" (бібліотека-філія с. Білки Іршавської ЦБС); "Соціально-психологічні особливості спілкування бібліотекаря і дитини" (бібліотека-філія смт Буштино Тячівської ЦБС); "Бібліотека – середовище розвитку і впливу на читацькі вподобання юних користувачів" (Великобerezнянська РДБ); "Впровадження УДК в роботу публічних бібліотек" (Міжгірська РДБ).

Влітку на базі бібліотеки відбувся Всеукраїнський семінар "Орієнтири молоді в літературі: класики і сучасники". Це – черговий семінар із циклу, започаткованого з ініціативи та за підтримки Міністерства культури України, Державної бібліотеки України для юнацтва й Українського центру культурних досліджень. Дані семінари спрямовані на вдосконалення рівня професійної компетенції бібліотечних фахівців, активізації бібліотек у популяризації сучасної української літератури й у залученні молоді до читання, розвиток української літератури для підростаючого покоління. До Ужгорода завітали молоді українські письменниці Ярослава Дегтяренко (Запоріжжя), Любов Відута, Ярина Каторож (Львів), заступник директора ДБУ для юнацтва Тетяна Якушко (Київ). Молоді літератори презентували присутнім свою творчість, знайомили з новими книжками та ділились досвідом написання і просування літературних творів.

13 грудня на базі Закарпатської ОДЮБ за участі провідних фахівців НБУ для дітей відбувся обласний семінар-практикум "Спеціалізовані бібліотеки для дітей: проблеми сьогодення, перспективи майбутнього" для заступників директорів по роботі з дітьми, завідувачів дитячих бібліотек Закарпатської області. З вітальним словом відкрила семінар Оксана Дурунда, головний спеціаліст департаменту культури облдержадміністрації. Про діяльність бібліотек області директор Закарпатської ОДЮБ Валентина Чіка виступила з доповіддю "Модернізація змісту діяльності спеціалізованих бібліотек для дітей області в реаліях сьогодення".

В ході семінару фахівці НБУ для дітей виступили з цікавими та актуальними матеріалами: "Пріоритети і перспективи функціонування спеціалізованих бібліотек для дітей: нові реалії, досвід" (Ольга Петренко, завідувач науково-дослідного відділу), "Організація документного

Обласний семінар-практикум “Спеціалізовані бібліотеки для дітей: проблеми сьогодення, перспективи майбутнього”. Закарпатська ОДЮБ

фонду в бібліотеках для дітей в системі інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів” (Наталія Турчин, завідувач відділу рідкісних і цінних видань).

Відповідно до Календарного плану проведення занять в Інституті публічного управління та кадрової політики Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв та НБУ для дітей, ДБУ для юнацтва завідувачка відділу комплектування фондів та каталогізування документів взяла участь у проблемно-цільовому навчанні “Впровадження УДК в практику роботи наукових та публічних бібліотек” (березень, м. Київ).

Фахівцями районних бібліотек для дітей було здійснено 153 виїзди з метою надання методичної допомоги бібліотекам на місцях та вивчення їх діяльності. Задля забезпечення фахових потреб бібліотечних працівників області РДБ було підготовлено та видано 35 друкованих матеріалів, серед яких методичні поради та рекомендації, буклети з досвіду роботи бібліотек, рекламні та інформаційні видання.

Спеціалізовані бібліотеки для дітей області взяли участь у Всеукраїнських соціологічних дослідженнях “Кадрові ресурси публічних бібліотек України: стан та перспективи розвитку”, “Задоволення читацьких потреб дітей етнічних спільнот України в бібліотеках для дітей”, “Книга року – 2018”, “Незадоволений читацький попит на дитячу літературу в бібліотеках України для дітей”. На запит НБУ для дітей обласна, районні/міські бібліотеки для дітей подали список видань творів Володимира Короленка, що є у фондах книгозбірень. Дані зібрано, узагальнено та надіслано до НБУ для дітей. Спільно з юнацькими структурними підрозділами ЦРБ, ЦМБ взяли участь у Всеукраїнському соціологічному дослідженні “Бібліотека і громада: рух назустріч” та анкетуванні “Користувач бібліотеки – 2018” (ДБУ для юнацтва).

Бібліотеки для дітей області оперативно представляють інформацію про свою діяльність на власних блогах, сторінках в соціальній мережі Facebook, на телебаченні (13), в пресі (65). Найбільше телесюжетів, що були присвячені акціям дитячих бібліотек, транслювалось на каналі Закарпатської обласної державної телерадіокомпанії “Тиса-1”: Ужгородської МДБ – 10, ЗОДЮБ – 6. Найпопулярніші на шпальтах газет – Тячівська, Хустська, Великоберезнянська, Воловецька РДБ.

Подані статистичні таблиці “Основні показники роботи спеціалізованих бібліотек для дітей Закарпатської області за 2018 рік” були підготовлені на основі річних “Звітів про діяльність державних, публічних бібліотек, ЦБС, що віднесені до сфери управління Міністерства культури і туризму України” (форма № 6-НК).

Таблиця 1. Мережа бібліотек для дітей та їх матеріально-технічна база

За 2018 рік	Мережа бібліотек					Матеріально-технічна база бібліотек							
Найменування бібліотек	Загальна кількість бібліотек для дітей	Кількість бібліотек, що об'єднані у ЦБС	Кількість бібліотек, що не входять до складу ЦБС	Кількість ЦБС	Кількість пунктів бібліотечного обслуговування	Загальна площа приміщень (кв. м)	у т. ч.		Кількість місць	Характеристика приміщень			
							для зберігання фондів	для обслуговування користувачів		майнова		технічна	
										на праві оперативного управління	орендоване	потребує капітального ремонту	аварійне
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Берегівська ЦБС	1	1				150		50	12		1	1	
2. В. Березнянська ЦБС	1	1				168		168	30		1	1	
3. Виноградівська ЦБС	2	2				254	132	122	49		2		
4. Воловецький район	1		1			87		87	6		1		
5. Іршавська ЦБС	1	1				120		120	12	1			
6. Міжгірська ЦБС	1	1				91	33	58	25	1			
7. Мукачівська ЦБС	1	1				90	54	36	12		1		
8. Перечинська ЦБС	1	1				300		280	20	1		1	
9. Рахівська ЦБС	1	1				105	25	80	20	1			
10. Свалявська ЦБС	1	1				260		230	30	1			
11. Тячівська ЦБС	1	1				137	35	66	16	1			
12. Хустський район	1		1			94	74	20	10		1		
13. м. Ужгород	2	2				627	134	383	183		2		
14. м. Мукачево	1	1				441	32	212	50	1		1	
15. м. Берегово	1	1				25		25	9	1			
16. м. Чоп	1		1			120	18	66	14	1			
Всього по районах:	18	15	3			3069	537	2003	498	9	9	3	
ЗОДЮБ	1		1			713	280	418	100		2		
Всього по області:	19	15	4			3782	817	2421	598	9	11	3	

Таблиця 2. Матеріально-технічна база бібліотек для дітей

Найменування бібліотек	2018 рік										Кількість бібліотек, що мають технічні засоби						Кількість технічних засобів у бібліотеках							
	орґтехніка			засоби зв'язку			Доступ до мережі Інтернет	Автотранспорт	орґтехніка			засоби зв'язку			Кількість комп'ютерів, що мають доступ до мережі Інтернет	Кількість автотранспортних засобів								
	комп'ютери	копіювально-розмножувальна техніка	мультимедійне обладнання	телефони	факси	електронна пошта			комп'ютери	копіювально-розмножувальна техніка	мультимедійне обладнання	кількість телефонних номерів	кількість факсів	кількість електронних адрес										
1. Березівська ЦБС	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29								
2. В. Верезинська ЦБС	1	1		1		1	1		4	1		1		1	1									
3. Виноградівська ЦБС	2	2				2	2		2	2		1		2	2									
4. Воловецький район	1	1				1	1		2	2				1	1									
5. Іршавська ЦБС	1	1	1	1		1	1		2	1		1		1	2									
6. Міжгірська ЦБС	1	1	1	1		1	1		2	2	1	1		1	2									
7. Мукачівська ЦБС	1	1				1			2	3				1										
8. Перечинська ЦБС	1	1		1		1	1		4	1		1		1	4									
9. Рахівська ЦБС	1	1				1	1		3	2				1	3									
10. Свалявська ЦБС	1	1		1		1	1		1	1		1		1	1									
11. Тячівська ЦБС	1	1	1	1		1	1		2	1	2	1		1	2									
12. Хустський район	1	1				1	1		3	3				1	3									
13. м. Ужгород	2	2	2	2		2	2		12	8	3	2		2	12									
14. м. Мукачєво	1	1		1		1	1		4	2		1		1	4									
15. м. Берегово	1	1				1	1		1	1				1	1									
16. м. Чоп	1	1		1		1	1		1	1		1		1	1									
Всього по районах:	18	17	4	10		18	16		46	31	6	10		18	39									
ЗОДЮБ	1	1	1	1	1	1	1		27	17	14	3	1	3	27									
Всього по області:	19	18	5	11	1	19	17		73	48	20	13	1	21	66									

Таблиця 3. Користувачі, відвідування, звернення до бібліотеки (тис. осіб з одним знаком після коми)

2018 рік	Кількість користувачів протягом року (усього)	Кількість зареєстрованих користувачів згідно з єдиною реєстраційною картотекою (протягом року)	Кількість зареєстрованих користувачів за віком:						Кількість відвідувань бібліотеки протягом року (усього)	у т.ч.	
			до 15 років	у т. ч. до 7 років	15-17 років	18-21 рік	від 22 років	Кількість звернень на веб-сайт бібліотеки		Кількість відвідувань масових заходів, організованих бібліотекою	
Найменування бібліотек	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
1. Березівська ЦБС	1,4	1,0	0,9				0,1	11,9		0,4	
2. В. Березинська ЦБС	1,3	0,8	0,8	0,1				8,0		0,9	
3. Виноградівська ЦБС	4,5	4,1	4,0	0,3			0,1	42,9		6,1	
4. Воловецький район	1,6	0,8	0,6	0,1	0,1		0,1	15,5		2,9	
5. Іршавська ЦБС	3,4	3,1	2,7	0,1			0,4	28,3		0,4	
6. Міжгірська ЦБС	1,7	1,2	1,2	0,2				11,9		2,7	
7. Мукачівська ЦБС	2,3	1,4	1,3	0,2			0,1	22,6		3,9	
8. Перечинська ЦБС	1,6	1,0	0,9	0,1			0,1	11,0		1,3	
9. Рахівська ЦБС	3,2	2,0	1,8	0,3	0,1		0,1	24,7		1,2	
10. Свалявська ЦБС	2,9	2,5	2,3	0,4			0,2	33,0		0,8	
11. Тячівська ЦБС	2,5	1,8	1,7	0,1			0,1	28,0		1,1	
12. Хустський район	2,1	2,0	2,0					22,3		1,4	
13. м. Ужгород	12,6	8,2	6,8	0,4	0,7	0,1	0,6	89,8		8,8	
14. м. Мукачєво	5,0	4,3	4,2	0,3			0,1	34,0		3,0	
15. м. Берегово	2,1	1,5	1,4	0,1			0,1	18,4		1,4	
16. м. Чоп	0,3	0,2	0,1			0,1		0,5			
Всього по районах:	48,5	35,9	32,7	2,7	0,9	0,2	2,1	402,8		36,3	
ЗОДЮБ	15,8	9,3	6,0	0,5	2,0	1,2	0,1	136,1	3,8	5,2	
Всього по області:	64,3	45,2	38,7	3,2	2,9	1,4	2,2	538,9	3,8	41,5	

Таблиця 4. Рух бібліотечного фонду (тис. прим. з двома знаками після коми)

2018 рік	Надійшло примірників за звітний рік										Вибуло примірників за звітний рік											
	усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами					усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами						
		книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами нац. меншин				іноземними (усього)	книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами нац. меншин			іноземними (усього)
								угорською	німецькою	словацькою									угорською	німецькою	словацькою	
Найменування бібліотек	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
1. Березівська ЦБС	0,32	0,08	0,24			0,25	0,01	0,07				3,70	2,70	1,00			1,07	2,21	0,42			
2. В. Березнянська ЦБС	0,23	0,22	0,01			0,23						1,56	1,21	0,35			1,37	0,19				
3. Виноградівська ЦБС	0,36	0,17	0,19			0,36						4,48	4,48				1,45	2,90	0,13			
4. Воловецький район	0,18	0,10	0,08			0,18						0,26	0,21	0,05			0,15	0,11				
5. Іршавська ЦБС	0,76	0,42	0,34			0,70	0,05				0,01	1,18	0,75	0,43			0,76	0,42				
6. Міжгірська ЦБС	0,19	0,07	0,12			0,19						0,13		0,13			0,13					
7. Мукачівська ЦБС	0,26	0,08	0,18			0,21	0,05					0,86	0,70	0,16			0,37	0,49				
8. Перечинська ЦБС	0,16	0,07	0,09			0,16						2,02	1,92	0,10			0,92	1,10				
9. Рахівська ЦБС	0,21	0,05	0,16			0,21						1,51	1,51				0,85	0,65	0,01			
10. Свалявська ЦБС	0,40	0,34	0,04			0,35	0,03					0,11	0,11				0,05	0,06				
11. Тячівська ЦБС	0,30	0,18	0,12			0,28		0,02				0,16	0,16				0,16					
12. Хустський район	0,44	0,25	0,19			0,35	0,02	0,07				1,46	1,18	0,28			0,60	0,86				
13. м. Ужгород	0,63	0,51	0,12			0,56	0,07					1,26	1,12	0,14			0,40	0,86				
14. м. Мукачево	1,16	0,88	0,28			1,14	0,02					6,11	4,04	2,07			3,21	2,90				
15. м. Берегово	0,32	0,22	0,10			0,19		0,13				2,23	2,23				0,32	1,42	0,49			
16. м. Чоп																						
Всього по районах:	5,90	3,64	2,26			5,36	0,24	0,29			0,01	27,03	22,32	4,71			11,81	14,17	1,05			
ЗОДЮБ	1,77	1,06	0,71			1,59	0,15	1,74			0,03	1,51	0,78	0,39	0,34		0,63	0,88	1,51			
Всього по області:	7,67	4,70	2,97			6,95	0,39	0,29			0,04	28,54	23,10	5,10	0,34		12,44	15,05	1,05			

Таблиця 5. Бібліотечний фонд на кінець звітного року (тис. прим. з двома знаками після коми)

2018 рік Найменування бібліотек	Усього	у т.ч. за видами видань				у т. ч. за мовами					
		книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами національних меншин			
								угорською	німецькою	словацькою	іноземними (усього)
	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
1. Березівська ЦБС	21,80	21,50	0,30			13,40	5,34	2,95			0,11
2. В. Березнянська ЦБС	12,64	12,39	0,25			12,02	0,59				0,03
3. Виноградівська ЦБС	63,98	58,79	5,19			28,51	33,59	1,73			0,15
4. Воловецький район	9,04	8,80	0,23	0,01		6,88	2,16				
5. Іршавська ЦБС	22,66	21,78	0,88			14,63	8,02				0,01
6. Міжгірська ЦБС	8,56	8,00	0,56			6,01	2,55				
7. Мукачівська ЦБС	28,34	26,28	2,06			13,94	14,39	0,01			
8. Перечинська ЦБС	14,13	14,00	0,13			9,03	5,10				
9. Рахівська ЦБС	23,17	21,61	1,56			12,28	10,84	0,05			
10. Свалявська ЦБС	38,44	36,36	2,07		0,01	21,31	16,94				0,19
11. Тячівська ЦБС	14,50	12,89	1,60	0,01		11,27	2,64	0,59			
12. Хустський район	21,08	19,10	1,98			13,26	7,40	0,41			0,01
13. м. Ужгород	89,31	88,73	0,58			45,90	43,22				0,19
14. м. Мукачево	25,53	24,26	1,25	0,02		17,72	7,68	0,04			0,09
15. м. Берегово	22,96	22,08	0,86	0,02		7,44	8,97	6,49			0,06
16. м. Чоп	18,41	17,60	0,81			6,76	7,46	4,19			
Всього по районах:	434,55	414,17	20,31	0,06	0,01	240,36	176,89	16,46			0,84
ЗОДЮБ	154,91	137,50	12,62	4,58	0,21	90,08	61,22	1,70	0,17	0,04	1,70
Всього по області:	589,46	551,67	32,93	4,64	0,22	330,44	238,11	18,16	0,17	0,04	2,54

Таблиця 6. Видача документів (тис. прим. з двома знаками після коми)

2018 рік	Видано примірників (тис. прим.)											У т.ч. видано примірників дітям до 15 років									
	усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами						усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами				
		книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами національних меншин			іноземними (усього)		книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами національних меншин (угорська)	іноземними (усього)	
								угорською	німецькою	словацькою											
Найменування бібліотек	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	
1. Берегівська ЦБС	22,16	15,12	7,04			17,12	0,70	4,63				21,97	15,03	6,94			16,98	0,69	4,21		
2. В. Березнянська ЦБС	17,10	14,19	2,91			16,87	0,23					16,97	14,08	2,89			16,74	0,23			
3. Виноградівська ЦБС	92,54	81,45	11,09			66,79	25,75					91,20	80,83	10,37			66,15	25,05			
4. Воловецький район	25,01	22,16	2,85			23,19	1,82					23,00	20,20	2,80			21,40	1,60			
5. Іршавська ЦБС	61,51	42,36	19,15			38,42	23,09					56,24	40,47	15,77			34,76	21,48			
6. Міжгірська ЦБС	20,20	15,47	4,73			20,13	0,07					19,96	15,23	4,73			19,89	0,07			
7. Мукачівська ЦБС	53,44	49,39	4,05			39,07	14,37					53,07	49,17	3,90			39,01	14,06			
8. Перечинська ЦБС	29,84	21,20	8,64			26,11	3,73					29,66	21,03	8,63			25,99	3,67			
9. Рахівська ЦБС	52,93	35,84	17,09			50,17	2,73	0,03				52,21	35,54	16,67			49,51	2,67	0,03		
10. Свалявська ЦБС	70,22	60,94	9,28			43,31	26,91					69,18	60,01	9,17			42,54	26,64			
11. Тячівська ЦБС	41,33	33,42	7,91			29,60	10,72	0,01				40,38	33,40	6,98			29,22	10,15	0,01		
12. Хустський район	44,28	21,50	22,78			39,25	5,03					44,28	21,50	22,78			39,25	5,03			
13. м. Ужгород	199,64	115,68	83,96			163,93	35,17				0,54	173,31	100,60	72,71			146,87	25,90		0,54	
14. м. Мукачево	81,00	60,92	20,08			71,34	9,24	0,11			0,31	79,98	60,80	19,18			70,33	9,23	0,11	0,31	
15. м. Берегово	37,58	35,34	2,24			17,44	1,53	18,55			0,06	36,80	34,84	1,96			17,17	1,41	18,16	0,06	
16. м. Чоп	1,35	1,02	0,33			0,72	0,17	0,46				0,93	0,88	0,05			0,64	0,08	0,21		
Всього по районах:	850,13	626,00	224,13			663,46	161,26	24,50			0,91	809,14	603,61	205,53			636,45	147,96	23,82	0,91	
ЗОДЮБ	327,14	222,94	103,72		0,48	294,69	30,49	1,11	0,23		0,62	196,12	137,17	58,64		0,31	184,28	11,46		0,27	
Всього по області:	1177,27	848,94	327,85		0,48	958,15	191,75	25,61	0,23		1,53	1005,26	740,78	264,17		0,31	820,73	159,42	23,82	1,18	

Таблиця 7. Електронні ресурси. Довідково-інформаційне обслуговування. МБА

2018 рік	Електронні ресурси			Інформаційне обслуговування				Міжбібліотечний абонемент		
	Найменування бібліотек	Кількість бібліотек, що мають електронний каталог	Обсяг власних електронних бібліографічних баз даних (тис. записів)	з них записів у електронному каталозі	Кількість користувачів, яким були надані інформаційні послуги (усього осіб)	у т.ч. абоненти індивідуальної інформації	Кількість виконаних довідок	Кількість бібліотек-абонентів міжбібліотечного абонементу	Кількість примірників, виданих іншим бібліотекам	Кількість примірників, отриманих з інших бібліотек
	1. Березівська ЦБС	93	94	95	96	97	98	99	100	101
	2. В. Березнянська ЦБС				11	9	410			
	3. Виноградівська ЦБС				12	8	1349			
	4. Воловецький район				23	10	1785	2	45	
	5. Іршавська ЦБС				12	10	2132			
	6. Міжгірська ЦБС	1	2,3	2,3	9	5	494			
	7. Мукачівська ЦБС				8	7	80			
	8. Перечинська ЦБС				10	3	1260			
	9. Рахівська ЦБС				14	12	1623			
	10. Свалявська ЦБС				10	10	1167			
	11. Тячівська ЦБС				15	15	1861			
	12. Хустський район				10	6	911			
	13. м. Ужгород				26	24	2180			
	14. м. Мукачево				37	22	4070			
	15. м. Берегово				10	7	718			
	16. м. Чоп				14	10	1034			
	Всього по районах:	1	2,3	2,3	221	158	21074	2	45	
	ЗОДНОВ	1	40,0	40,0	49	41	7675			
	Всього по області:	2	42,3	42,3	270	199	28749	2	45	

Таблиця 8. Персонал бібліотеки (осіб)

Найменування бібліотек	Загальна кількість працівників	у т.ч.	з них мають освіту				Кількість бібліотечних працівників, які мають стаж бібліотечної роботи				Із загальної кількості бібліотечних фахівців працюють	
		кількість бібліотечних працівників	повну вищу	у т.ч.	базову вищу	у т.ч.						
				бібліотечну		бібліотечну	до 3 років	3-9 років	понад 10 років	понад 20 років	повний робочий день	неповний робочий день
	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113
1. Березівська ЦБС	2	2			2	1	1			1	2	
2. В. Березнянська ЦБС	2	2			2	2			1	1	2	
3. Виноградівська ЦБС	7	6	1	1	5	5	1		1	4	6	
4. Воловецький район	3	3	2		1	1		2		1	3	
5. Іршавська ЦБС	4	4	1	1	3	3		1		3	4	
6. Міжгірська ЦБС	4	4	1	1	3	3			1	3	4	
7. Мукачівська ЦБС	4	3	2	2	1		1		2		3	
8. Перечинська ЦБС	3	3	2	2	1	1		1	1	1	3	
9. Рахівська ЦБС	5	4	3	3	1	1		1	1	2	4	
10. Свалявська ЦБС	6	5	1	1	4	2			3	2	5	
11. Тячівська ЦБС	4	2			2	2				2	2	
12. Хустський район	4	4			4	4		1		3	4	
13. м. Ужгород	17	12	4	1	8	7	3		2	7	12	
14. м. Мукачево	6	5	1	1	4	4			1	4	5	
15. м. Берегово	2	2			2	2				2	2	
16. м. Чоп	1	1	1				1				1	
Всього по районах:	74	62	19	13	43	38	7	6	13	36	62	
ЗОДЮБ	44	35	24	18	11	8	5	2	10	18	35	
Всього по області:	118	97	43	31	54	46	12	8	23	54	97	

ДИТЯЧІ КНИГОЗБІРНИ: ЄДНІСТЬ У РІЗНОМАНІТТІ

Бібліотеки області, що обслуговують підростаюче покоління, сьогодні продовжують залишатися важливим й затребуваним інститутом, з вдало організованим простором, призначеним для реалізації творчої та соціальної активності дітей. Вимога сьогодення – постійно змінюватись, бути активними, шукати нові шляхи залучення до читання, щоб бути цікавими для юних користувачів. Необхідність пошуку нових підходів до співробітництва з соціальними партнерами, розвиток сучасного мислення, оперативного реагування на основні події – запорука успішної діяльності, що красномовно доводить досвід роботи дитячих бібліотек області. У 2018 році спеціалізованими бібліотеками для дітей області було організовано та проведено 849 соціокультурних заходів, які сприяли інтелектуальному, освітньому та культурному розвитку дітей.

Дитячі книгозбірні краю значну увагу приділяють проведенню обласних етапів різноманітних всеукраїнських конкурсів, ініційованих НБУ для дітей.

У травні цього року в Ужгороді та Мукачеві проходив культурний форум **“СлободаКульт”**. В рамках проекту, до Року культурної спадщини в Європі проводився міжрегіональний конкурс дитячої листівки **“Від перлинок Слобожанщини до родзинок Закарпаття”**.

До конкурсу долучилися 112 юних закарпатців, які у своїх листівках відтворили найважливіші місця та події Закарпаття: Долину нарцисів, озеро Синевир, високі гори й полонини Карпат, безліч унікальних храмів.

32 кращі листівки дітей Закарпаття презентувалися у Харківській ОБД, а роботи талановитих дітей із Слобожанщини прикрашали фойє Закарпатської ОДЮБ. Завершальним етапом стала скайп-зустріч дітей-читачів Закарпаття та Харківщини, під час якої відбулося визначення переможців.

Успішно пройшов обласний етап Всеукраїнського конкурсу дитячого читання **“Книгоманія – 2018”**. Організатором конкурсу є Закарпатська обласна бібліотека для дітей та юнацтва за сприяння департаменту культури Закарпатської обласної держадміністрації, Закарпатської організації Національної спілки письменників України.

26 книголюбів Закарпаття – учні 6-7 класів – приїхали на конкурс, щоб позмагатися за титул **“Суперчитач Закарпаття”** та виграти подорож до

Конкурс **“Від перлинок Слобожанщини до родзинок Закарпаття”**. Херсонська ОДЮБ

Конкурс **“Від перлинок Слобожанщини до родзинок Закарпаття”**. Закарпатська ОДЮБ

Переможці обласного туру Всеукраїнського конкурсу дитячого читання **“Книгоманія – 2018”**. Закарпатська ОДЮБ

Переможець обласного етапу Всеукраїнського конкурсу "Лідер читання" на Херсонщині. Виноградівська РДБ

Колоритний альбом "Сторінками книг Чингіза Айтматова". Закарпатська ОДЮБ

є формування у дітей правової культури громадянина України, що складається зі свідомого ставлення до своїх прав і обов'язків перед суспільством і державою; ознайомлення дітей зі своїми правами, обов'язками та відповідальністю згідно з чинним законодавством України. Кращі проекти було надіслано на заключний етап. Каміла-Катерина Ленюська, учениця 9-Б класу, м. Мукачево, була відзначена на всеукраїнському рівні грамотою.

Львова на Фестиваль дитячого читання "Книгоманія". Найкращими книголюбамі стали Михайло Мушка – учень 6-го класу м. Іршава та Вероніка Тидір – учениця 7-го класу с. Перехресний Воловецького району.

Вдало та цікаво пройшов заочний обласний етап Всеукраїнського конкурсу "Лідер читання", який проводиться з ініціативи Національної бібліотеки України для дітей за сприяння Міністерства культури України. Метою конкурсу є розвиток інтелектуального потенціалу підростаючого покоління, популяризація дитячого читання та підвищення ролі книги і бібліотеки серед дітей. На розсуд обласного журі були представлені творчі роботи конкурсанти з 10 районів Закарпаття, міст Мукачево та Ужгород. При оцінюванні робіт брались до уваги рейтинг читацької активності конкурсанти, їхнє творче ставлення до складання відгуку на улюблену книгу та активна участь у бібліотечних заходах. Переможцем стала Яна Ключак (12 р., м. Виноградів) з відгуком на книгу В. Франкла «Людина у пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі». У вересні вона представила Закарпаття на всеукраїнському рівні на Херсонщині. Нагородження переможців відбулося на базі Херсонської обласної бібліотеки для дітей ім. Дніпрової Чайки. 30 лідерів читання провели незабутні три дні на Херсонщині.

Літні канікули були стартом для Всеукраїнського дитячого літературного конкурсу "Творчі канікули". На розгляд компетентного журі юні дарування віком 11-18 років представили свою творчість у поетичному та прозовому жанрах. Серед 49 робіт у шести номінаціях були визначені найкращі, які надіслані до НБУ для дітей. До збірки кращих робіт учасників увійшли твори юних закарпатців, а саме: Тетяни Спірін, 13 р., м. Мукачево; Яни Леви, 13 р., Тячівський р-н, с. Теремля; Дарини Газди, 12 р., м. Іршава; Михайла Поповича, 17 р., Тячівський р-н, с. Калини; Оксани Маркович, 14 р., Ужгородський р-н, с. Ляхівці.

На виконання Указу Президента "Про оголошення в Україні 2018 року Роком реалізації **правопросвітницького проекту "Я маю право!"** бібліотеки області долучилися до Всеукраїнського конкурсу проектів "Мої права – моє життя". Метою конкурсу

За підтримки Посольства Киргизької Республіки в Україні та ініціативи НБУ для дітей пройшов Всеукраїнський конкурс-виставка дитячого малюнка “Сторінками книг Чингіза Айтматова”. На обласний етап надійшов 31 малюнок. На заключному етапі до складу журі ввійшли відомі українські художники, які вибрали понад 150 кращих творчих робіт, які було видано колоритним альбомом. До альбому, що був виданий за сприяння Посольства Киргизької Республіки в Україні, увійшли роботи Олега Мельника, 8 р., Іршавський р-н, с. Великий Раковець; Дарини Дубляк, 8 р., Іршавський р-н, с. Ільниця; Бориса Беци, 13 р., смт Воловець; Крістіни Цап, 13 р., Перечинський р-н, с. Туриця; Нелі Андрашинець, 10 р., Іршавський р-н, с. Малий Раковець; Євгена Довбака, 15 р., Іршавський р-н, с. Імстичево; Ірини Юріної, 14 р., Іршавський р-н, с. Осій; Лілії Хрипти, 15 р., Перечинський р-н, с. Полянська Гута. Альбом поповнив фонд Закарпатської ОДЮБ.

У **Закарпатській обласній бібліотеці для дітей та юнацтва** дієвим засобом заохочення підростаючого покоління до читання творів закарпатських авторів стали презентації їх нових книг. У рамках фестивалю “Книга-фест-2018” відбулася презентація книжки Лідії Ходанич-Повх “Наше місто преселе”. Наші читачі, учні 3-Б класу УС ЗОШ № 1 зачитали вірші з нової книжки пані Лідії “Різьбив майстер колосочку”. Широкому загалу фестивалю було представлено виставку читацьких щоденників найкращих юних книгоманів області “Нас єднає книжка”.

Протягом року успішно відбувалися зустрічі в рамках проекту “Все Закарпаття читає дітям”, що був започаткований за ініціативи представника Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва на Закарпатті, дитячої письменниці Галини Малик і проводиться за підтримки департаменту культури облдержадміністрації. Гостями проекту були голова Закарпатської організації Національної спілки письменників України Василь Густі; проректор із наукової і виховної роботи, доцент кафедри культури та суспільно-гуманітарних дисциплін Закарпатської академії мистецтв, кандидат філологічних наук, літературознавець Наталія Ребрик, член Станичної пластової ради – Софія Будник та артист драми Закарпатського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. братів Ю.-А. та Є. Шеретіїв Любомир Геляс. Традиційно від департаменту культури облдержадміністрації учасники отримали в подарунок для своєї шкільної бібліотеки добірку книг.

Працівники бібліотеки приділяють особливу увагу сімейному читанню. Родинне свято “Найкраща читаюча сім’я”, з нагоди Міжнародного дня сім’ї, об’єднало найбільш читаючі сім’ї міста. Візитною карткою учасників було оригінальне представлення своєї родини. Перемогу та

Презентація книжки Л. Повх “Наше місто преселе”. Закарпатська ОДЮБ

Любомир Геляс на проекті “Все Закарпаття читає дітям”. Закарпатська ОДЮБ

Родинне свято “Найкраща читаюча сім’я”. Закарпатська ОДЮБ

Обласний літературний конкурс “Молодіжний едельвейс”. Закарпатська ОДЮБ

Дитячий ранок “Масляну зустрічай!”. Берегівська МДБ

Районний етап Всеукраїнського конкурсу “Книгоманія”. Берегівська РДБ

почесне звання “Найкраща читаюча сім’я” отримала родина Юлії Жигуліної, учениці 3 кл. ЗОШ І-ІІІ ст. № 6 ім. В. С. Гренджі-Донського. За підтримки департаменту культури Закарпатської ОДА всі учасники родинного свята були нагороджені грамотами, книжками та приємними подарунками.

6 грудня вперше в обласній бібліотеці для дітей та юнацтва відбувся обласний літературний конкурс “Молодіжний едельвейс” за сприяння департаменту культури Закарпатської ОДА. 5 команд учнів 9-10 класів – найактивніших читачів Великоберезнянської, Воловецької, Іршавської, Виноградівської районних бібліотек та бібліотеки-філії смт Середнє Ужгородської ЦБС з’їхалися на конкурс. Команди разом із координаторами районних бібліотек достойно та креативно представили творчість Олександра Гавроша, демонструючи буктрейлери, мультимедійні презентації, інсценізації, монологи, малюнки.

Найкращими стали команда “Творчі розбійники” (Великоберезнянська ЦРБ); команда “Торнадо” (Іршавська ЦРБ) та команда “Погань-дівчата” (Воловецька РБ). Окремо відзначено команду “Креатив” бібліотеки-філії смт Середнє Ужгородської ЦБС – за інсценізацію та команду Виноградівської міської бібліотеки-філії – за буктрейлер. Усі учасники отримали грамоти, цінні подарунки та книжки. Також за активну участь у конкурсі районні бібліотеки-учасниці отримали подарунки – добірку сучасних українських книг для підлітків та молоді. Спонсором став Володимир Химинець, за кошти якого було придбано книжки на суму 3500 грн.

У Берегівській міській бібліотеці для дітей 16 лютого 2018 року проведено дитячий ранок “Масляну зустрічай!”. Масляна, або Масляниця – одне з календарно-обрядових свят, яке пов’язане із давнім народним звичаєм – провадами зими і зустріччю весни. До бібліотеки завітали вихованці Берегівського ДНЗ № 6. Діти ознайомились із звичаєм провадів зими та зустрічі весни, слухали казочку

про Масляну, гралися та відгадували загадки. Дошкільнята були дуже активні, відповідали на запитання, а за правильні відповіді отримували маленькі сюрпризи. На завершення свята господиня Весна (Н.О. Васильєва) пригощала всіх смачними млинцями.

Берегівська районна бібліотека для дітей завжди організовує та проводить районний етап Всеукраїнського конкурсу “Книгоманія”. У березні 2018 року також відбувся такий районний етап. Учасники представляли свої улюблені книжки, захищали свої щоденники. Журі визначило переможцем конкурсу Вероніку Товт – читачку бібліотеки-філії с. Четфалва.

У Великоберезнянській районній бібліотеці для дітей успішно працює дитячий гурток “Творча майстерня” за девізом “Радість натхнення – для всіх!”.

Обдаровані користувачі бібліотеки мають можливість познайомитися із зацікавленими од-

нодумцями, обмінятися враженнями та продемонструвати свої вироби. Веселе товариське спілкування захоплює всіх учасників, яким подобається затишна аура території творчості. Протягом року проведено безліч майстер-класів. До Дня матері учасники гуртка оформили фотозону “Миттєвості маминого щастя”.

З нагоди Всеукраїнського дня бібліотек та Дня вчителя **Виноградівська районна бібліотека для дітей** запросила на казкову бібліотечну інтермедію учнів 3-х класів Виноградівської ЗОШ I-III ст. № 1. Для юних читачів працівники бібліотеки підготували імпровізацію “Мері Поппінс повертається”, організували бюро казкових знахідок “Казкові речі говорять”, конкурс малюнка “Книга – Я – Бібліотека” та казковий подіум “Дефіле казкових героїв”.

22 листопада в **бібліотеці-філії для дітей смт Королево Виноградівської ЦБС** відбулася зустріч учнів 7-А класу Королівської ЗОШ I-III ст. № 1 з поетом-гумористом, земляком Михайлом Чухраном. Поетичне слово Михайла Михайловича легке та жартівливе, воно сповнене теплоти та щирого і доброго гумору. У теплій душевній атмосфері автор розповів про свою творчість та плани на майбутнє. Користувачам бібліотеки він добре знайомий як автор книг “Пітятко”, “Потятко”, “Сім тайстринок”, “Фіномшаг по-королівськи”, “Фейсбук фіглі”. Охочі зробили селфі з автором на згадку, а бібліотека одержала у подарунок від літератора книжку з автографом.

До Дня української писемності та мови традиційно працівники **Воловецької районної бібліотеки для дітей** спільно з вчителями української мови та літератури Воловецької ЗОШ I-III ст. провели пізнавально-виховний захід “З рідним словом міцніше держава”. Під час заходу діти 8-х класів мали змогу подивитися документальний фільм про Нестора Літописця та Івана Федорова, дізнатися про історію виникнення писемності нашої держави, переглянути та вибрати книжки для читання з виставки “Її величність мова”.

У травні 2018 року відмітив свій чудовий ювілей відомий письменник-казкар Василь Шкіря. До цієї дати працівники **Іршавської районної бібліотеки для дітей** підготували і провели творчу зустріч із шанувальниками його творчості.

На адресу Василя Васильовича прозвучало чимало щирих слів та найкращих побажань від друзів, колег та гостей. Несподіваним сюрпризом для іменинника став виступ зразкового дитячого музично-драматичного театру “Пролісок” Іршавського районного будинку культури (режисер-постановник Василь Філеш). Вони майстерно показали інсценізацію казок Василя Шкіря “Сила і закон” та “Іван Сила і брати-розбійники”. Зустріч пройшла в дружній, теплій ат-

Фотозона “Миттєвості маминого щастя”.
Великобerezнянська РДБ

Казкова бібліотечна інтермедія.
Виноградівська РДБ

Творча зустріч з Михайлом Чухраном. Бібліотека-філії для дітей смт Королево Виноградівської ЦБС

Пізнавально-виховний захід “З рідним словом міцніше держава”. Воловецька РДБ

Ювілей Василя Шкіри у бібліотеці. Іршавська РДБ

Акція просто неба. Міжгірська РДБ

Творча зустріч з Іриною Мацко. Мукачівська МДБ

мосфері, а всі присутні отримали багато позитивних емоцій.

Працівники **Міжгірської районної бібліотеки для дітей ім. В. С. Гренджі-Донського** першого літнього дня просто неба провели цікаву акцію в рамках Міжнародного дня захисту дітей. На свято запрошено дітей старшої групи ДНЗ “Сонечко”, поетесу-землячку Віру Фесенко та учасника АТО Михайла Сиротяка. Віра Григорівна продекламувала свій вірш про щасливе дитинство “На мир і радість дітям на землі”, а Михайло Йосипович прочитав улюблені казки. Зустріч доповнили огляд тематичної книжкової виставки “Я хочу миру”, вікторини, ігри та малювання на асфальті. На завершення свята працівники бібліотеки подарували дітям солодощі, книжки та розмальовки.

У **Мукачівській міській бібліотеці для дітей** влітку відбулася зустріч з Іриною Мацко, тернопільською письменницею, ілюстратором дитячих видань, публіцистом й видавцем, та презентація її книжки “Кава по-дорослому”. Відверта розмова за круглим столом про проблеми підлітків, про їхні взаємини з однолітками та складні стосунки з дорослими довела всім присутнім, що про це потрібно писати, потрібно говорити. Ірина Мацко почула щирі дитячі відгуки про свої книги, а також їхні побажання щодо наступних тем, про які вони хочуть почути, про думки автора та інших підлітків. Створити “смачну та ароматну” атмосферу зустрічі допоміг партнер заходу Сергій Клімчук з TurcoffeeClub.

“День відкритих дверей бібліотеки” проводить-ся **Мукачівською районною бібліотекою для дітей** другий рік поспіль. Родзинкою свята став виступ команди читацького активу “Міцні горішки”. До речі, ця команда створена при бібліотеці у 2017 році. До її складу входять 12 найактивніших читачів – учнів 4-7 класів. “Міцні горішки” брали участь у фестивалі “Веселка талантів”, організованому Мукачівським районним центром дитячої та юнацької творчості. Протягом дня було проведено вікторину “Кому казка, тому й бубликів в’язка”, діти взяли участь у цікавому бібліотечному квесті. Читальну залу бібліотеки представляла літературна вітальня “Джерельце”, яка дає можливість кожній дитині реалізувати свої творчі здібності у слові. Увазі відвідувачів була запропонована перша проба пера наших читачів.

У грудні в **Перечинській районній бібліотеці для дітей** відбулася гарна та довгоочікувана подія

– зустріч із відомим письменником, журналістом Олександром Гаврошем.

Автор радо розповів про свою книжку “Неймовірні пригоди Івана Сили”, в якій описана звичайна історія про хлопця із незвичайними здібностями, який опиняється в типовій ситуації людини, що приїхала підкорити столицю, а підкорила майже весь світ. Про знаменитого співвітчизника – засновника закарпатської школи силових мистецтв Івана Фірцака, в народі ж його називали просто, але красномовно – Іван Сила. Як каже сам автор: “Іван Сила – утілення непереможного духу українського народу, його доброти й щирості”.

Діти, учні 7-х класів, із задоволенням слухали письменника, переглянули фото із життя Івана Фірцака, передивилися трейлер та саундтрек – “Іван Сила”, а також задавали різні запитання, на які автор радо відповідав.

Бібліотечні працівники **Рахівської районної бібліотеки для дітей** приділяють велику увагу вихованню у підростаючого покоління дбайливого ставлення до природи, до проблем екології. Заходи, що проводяться, сприяють зміцненню екологічного світогляду, виховують риси дбайливого господаря, прищеплюють любов до природи. Протягом року проведено екологічний калейдоскоп “Птахи – унікальні творіння природи”, екологічну годину “Наша планета – живий світ”, екологічний круїз “Світ навколишній прекрасний”, еко-мандрівку “Збережемо первоцвіти”. Діти підготували свої малюнки, кращі роботи були відмічені грамотами та представлені на виставці. Організуються екскурсії до лісу “Відпочиваємо у колі друзів та книг” – на свіжому повітрі, де поєднується читання книг з відпочинком, краще сприймається інформація про сезонні зміни в природі.

Свалявська районна бібліотека для дітей до Міжнародного дня захисту дітей організувала для своїх читачів свято “Подорож до країни Дитинства”. Бібліотекарі підготували конкурси, ігри, розваги, святкову програму з піснями і віршами. Завітав на свято і голова громадської організації “Правозахист” Василь Шетеля, який розповів присутнім про історію створення Декларації прав дитини, ухвалення Конвенції про права дитини, ознайомив з основними правами дитини та з прикладами їх порушення в Україні. Цікаво пройшла ситуаційна гра “З героями казок по статтях Конвенції”, де юні читачі мали змогу активно проявити себе, відповідаючи на запитання вікторини, та здійснили подо-

“День відкритих дверей”. Мукачівська РДБ

Творча зустріч з Олександром Гаврошем. Перечинська РДБ

Еко-мандрівка “Збережемо первоцвіти”. Рахівська РДБ

Свято “Подорож до країни Дитинства”. Свалявська РДБ

Флеш-моб з нагоди святкування 70-річчя від дня заснування бібліотеки. Тячівська РДБ

Музичне вітання учнів 4-Б класу Тячівської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. В. Гренджі-Донського. Тячівська РДБ

Свято "Живу, люблю і дихаю тобою моє найкраще місто на землі". Ужгородська МДБ

цівники з нагоди відзначення 1125-ї річниці міста Ужгород, захоплювало та дивувало мешканців та гостей міста неповторною атмосферою свята під назвою "Живу, люблю і дихаю тобою, моє найкраще місто на землі". У приміщенні бібліотеки було презентовано персональну виставку робіт юної талановитої художниці Катерини Великої. Учасники свята взяли участь у створенні "Карти мрій", "Клумби любові".

До святкової програми долучилися учні ЗОШ І-ІІІ ст. № 5, 6, 12, 19, НВК "Пролісок" та НВК "Гармонія". Відбулася урочиста церемонія нагородження "Ужгород 2018 – Найкращим". Подарунки та солодкі медальки від бібліотеки отримали такі номінанти: "Кращий музичний, творчий клас" – учні 3-Б кл. ЗОШ І-ІІІ ст. № 6; "Кращий спортсмен" – Анастасія Голич (бронзовий

рожд разом з казковими героями по статтях Конвенції ООН про права дитини.

1 жовтня 2018 року своє 70-річчя від дня заснування відзначила **Тячівська центральна районна бібліотека для дітей**. З нагоди ювілею в дитячій бібліотеці відбувся ряд заходів. Колектив бібліотеки, учні 6-Б класу та шкільний ансамбль "Натхнення" Тячівської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. В. Гренджі-Донського провели флеш-моб. Учні з кульками та святковим плакатом йшли центральною вулицею міста. Яскравим доповненням стала оформлена фотозона, де всі бажаючі могли сфотографуватися з читаючою родиною ведмедів. У Тячівському районному будинку культури відбулися урочистості з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек та 70-ї річниці заснування Тячівської центральної районної бібліотеки для дітей.

Музичне вітання лунало від читачів дитячої бібліотеки – учнів 4-Б класу Тячівської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. В. Гренджі-Донського. Ведучими свята були активісти дитячої бібліотеки Валерія Цюбик та Андрій Вайнагій.

Фахівці бібліотечної справи з усіх куточків району приймали щирі вітання від районної та міської влади, відділу культури РДА, колег та читачів.

З побажаннями міцного здоров'я, задоволення від роботи, гідного визнання на державному рівні, нових досягнень, вдячних читачів до винуватиць торжества звернулись керівник апарату Тячівської РДА Богдан Макусій, секретар Тячівської міської ради Іван Крічфалушій, начальник відділу культури Тячівської РДА Василь Гудак, голова райкому профспілки працівників культури Олеся Сасин, директор Тячівської ЦБС Інна Ключкей. Завідувачка районної бібліотеки для дітей Вікторія Федина підготувала презентацію з досвіду роботи "Бібліотекар. Не робота, а відпочинок і казка" та розповіла про історію створення дитячої книгозбірні.

У вересні площа Богдана Хмельницького, перед приміщенням **Ужгородської міської бібліотеки для дітей** перетворилась на яскраву, багатоголосу локацію. Дійство, яке організували бібліотечні пра-

переможець з фехтування на 52-х Міжнародних дитячих іграх в Єрусалимі); “Голос міста” – Аня Велика; “Творчий прорив 2018 в художньому мистецтві” – Катерина Велика; “Бібліотечний дебют” – танцювальний колектив НВК “Пролісок”, Артем Танасійчук та Дарина Яцко; “Лідер читання – 2018” – Анастасія Міськова; “Краща ведуча свят” – Тетяна Ленарт.

Пісні, запальні танці, конкурси, поетична естафета, святковий феєрверк додали позитивного настрою до справжнього Дня народження міста.

Напередодні Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища у бібліотеці-філії № 2 **Ужгородської МЦБС** стартували Дні сталої енергії. Організатори підготували ряд цікавих заходів для дітей. Розповіли про силу сонця та вітру, які є джерелами відновлюваної енергії. У стінах бібліотеки член ГО “Екосфера” Олена Мудра провела пізнавальну бесіду про цікаві факти, що стосуються джерел відновлюваної енергії. Дітки з цікавістю долучалися до розмови, після чого було проведено майстер-клас зі збору іграшок на сонячних батареях, і вони мали змогу самостійно зібрати іграшку-конструктор. Після цього відбулося випробування енергозберігаючої іграшки на подвір’ї. Дійсно, іграшка-машинка рухалась під впливом сонячних променів. Усі учасники майстер-класу отримали подарунки від ГО “Екосфера”.

До Дня матері **Ужгородська центральна районна бібліотека** організувала для найменших читачів майстер-клас з виготовлення вітальної листівки для своєї мами. Діти з нетерпінням чекали творчого процесу. Отримавши заздалегідь підготовлені заготовки з дизайнерського паперу та інші підручні матеріали, хлопці та дівчата активно взялися до роботи. Виготовляючи свої доробки, вони проявили творчі ідеї, креативність та індивідуальне бачення композиції. Заступник директора по роботі з дітьми розповіла учням про історію і традиції святкування Дня матері в Україні та європейських країнах.

У **Хустській районній бібліотеці для дітей** відбувся літературний квест “Королева осінь”. Під час виконання завдань квесту учасники знайомилися з художньою літературою, відповідали на запитання вікторин. Захід пройшов дуже цікаво, діти проявили свою спостережливість, спритність і винахідливість. Працівники бібліотеки оформили осінню фотозону, де дівчата та хлопці охоче фотографувалися. Квест доповнив майстер-клас, де учні виготовляли різні вироби із сухого осіннього листя. Наприкінці дітей гостинно частували солодощами.

Свято “Живу, люблю і дихаю тобою моє найкраще місто на землі”. Ужгородська МДБ

Майстер-клас зі збору іграшки-конструктора на сонячних батареях. Бібліотека-філія № 2 Ужгородської МЦБС

Майстер-клас з виготовлення листівки для мами. Ужгородська ЦРБ

Літературний квест “Королева осінь”. Хустська РДБ

КАЛЕЙДОСКОП ПОДІЙ ЮНАЦЬКОГО ЖИТТЯ У КНИГОЗБІРНЯХ КРАЮ

Творча зустріч молоді з Юрієм Бедриком (м. Київ) та О. Гаврошем. Закарпатська ОДЮБ

Міжрегіональний проект з профорієнтації учнівської молоді “ПрофіКемп”. Закарпатська ОДЮБ

Вечір пам'яті “Час плине, а пам'ять залишається”. Великоберезнянська ЦРБ

Сьогодні молода людина – це головний читач для будь-якої бібліотеки. Формування її світогляду, інтелектуального потенціалу, духовності та моральності є призначенням бібліотеки як інформаційного, соціального, просвітницького закладу. Виховання почуття патріотизму, активної громадянської позиції нині визнані завданнями загальнодержавного масштабу. У бібліотеках області для юнацтва та молоді відбулися вечори пам'яті, тематичні вечори, літературно-музичні композиції, історичні години тощо.

Книгозбірні краю значну увагу приділяють організації та проведенню різноманітних творчих зустрічей, обласних та всеукраїнських конкурсів.

У **Закарпатській обласній бібліотеці для дітей та юнацтва** у рамках відзначення Дня української писемності та мови за підтримки Міністерства культури України і Закарпатської ОДА у бібліотеці відбулися творчі зустрічі молоді міста з Юрієм Бедриком (м. Київ) і Олександром Гаврошем.

Цього року розпочато реалізацію Міжрегіонального інноваційного проекту з профорієнтації учнівської молоді **“ПрофіКемп”**, у якому беруть участь Закарпатська, Львівська, Рівненська та Херсонська області. Його метою є сприяння національно-патріотичному вихованню дітей старшого шкільного віку. Також цей проект покликаний привернути увагу юнацтва до рідного краю, його минулого, сьогодення та майбутнього. Ініціаторами проекту є Херсонська обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрові Чайки та Херсонський обласний центр зайнятості. З ентузіазмом підхопили проект “ПрофіКемп” на Закарпатті. Активна молодь Перечинської, Рахівської, Свалявської ЦРБ та Мукачівської ЦМБ у тісній співпраці з районними центрами зайнятості, відділами освіти активно долучилися до даного проекту. Протягом року були сформовані команди, які спільно зі своїми кураторами окреслили напрями роботи, придумали свій логотип, назву, вибрали капітана. Команди-учасниці знайомилися

з безліччю професій, притаманних своїм регіонам, відвідали прекрасні закарпатські фестивалі, підкорювали вершини та піднімалися на полонини. Завершенням даного проекту буде визначення команди-переможниці, яка поїде на фінальний етап до Скадовська виборювати перемогу.

Великоберезнянською районною бібліотекою спільно із учнями 10-х класів проведено вечір пам'яті “Час плине, а пам'ять залишається”. Ведучі розповіли молоді про історію та причини створення Майдану, про основні протистояння активістів з урядовими військовими

силами, де під час боїв упродовж 18-20 лютого загинуло більше сотні протестувальників, названих Небесною Сотнею. Оскільки юнаки та дівчата також є дотичними до історично надважливих подій в Україні, то декламування віршів “Мамо, не плач”, “Герої Небесної Сотні”, “Молитва за Україну” та інших було сприйнято щиро й схвилювано. З тривогою та болем переглянули документальний фільм “Майдан-2014: лютий”. Хвилиною мовчання було вшановано пам’ять всіх загиблих на Майдані та на сході України.

З нагоди 79-ї річниці проголошення Карпатської України у **Хустській районній бібліотеці** за активної участі студентів професійного ліцею відбувся вечір-спомин “За Вкраїну, за її волю стояли насмерть вояки”. Під час заходу було розкрито нові історичні факти, велич і трагізм днів, що мали місце в історії нашого краю, коли патріотично налаштовані юнаки стали на захист нової незалежної держави. Величі тих трагічних днів був присвячений короткометражний фільм “39-й. Карпатська Україна” та книжкова виставка “Карпатська Україна – кров, пролита за свободу”.

Нетлінним скарбом століть є мова, що об’єднує минуле й прийдешнє. У **Виноградівській районній бібліотеці** до Дня української писемності та мови за участі старшокласників ЗОШ № 8 було проведено свято рідної мови “Минуло все, лиш слово не мина”. Королева граматики, Кирило і Мефодій запросили гостей поринути у чудовий і прекрасний світ нашої рідної мови, повернутися у ті далекі часи, коли люди спілкувалися лише усно, коли вперше людський розум створив букви і знайшов спосіб записати слова. Кожен персонаж із зразком свого письма розповідав про витоки нашої мови, її місце серед інших слов’янських мов. Під час заходу звучали пісні “Гімн мові”, “Мово рідна”, “Мови чарівної голос” та інші.

До Дня угорської поезії працівники бібліотек-філій **Берегівської ЦБС** провели літературний конкурс, який відбувся за підтримки фонду ім. Габора Бетлена. Юнаки та дівчата сіл В. Бийгань, М. Бийгань, Запсонь, Яноші залюбки декламували вірші найвідоміших угорських поетів – Шандора Петефі, Аттілі Йожефа, Арань Яноша, Аді Ендре, Бобіч Мігалья. У святковій атмосфері у виконанні юних шанувальників угорської поезії лунали запальні угорські мелодії та танці.

Сьогодні для України мир має особливе значення. Кровопролиття на сході країни змінило всіх нас та наше усвідомлення цінності мирного і

Вечір-спомин “За Вкраїну, за її волю стояли насмерть вояки”. Хустська РБ

Свято рідної мови “Минуло все, лиш слово не мина”. Виноградівська ЦРБ

Акція “МИ ЗА МИР”. Іршавська ЦРБ

Вечір-зустріч “Події, що змінили долю України”.
Воловецька ЦРБ

Козацькі ігри “Козацькому роду нема переводу”.
Ужгородська ЦМБ

Андріївські вечорниці “Я в серці грію дівочу
мрію!”. Б-ка-філія с. Вишоватий Тячівської ЦБС

спокійного життя. До Міжнародного дня миру працівники **Іршавської районної бібліотеки** спільно із старшокласниками ЗОШ № 1 провели акцію “МИ ЗА МИР”. Юні українці декламували вірші “Україно, ти моя молитва...”, “До українців”, співали патріотичних пісень. Готуючись до акції, молодь власноруч виготовила “голубів миру”, на яких вписала свої мрії та бажання.

Щороку 21 листопада в нашій країні відзначають День Гідності та Свободи. У читальній залі **Воловецької та Перечинської районних бібліотек** відбулися вечори-зустрічі “Події, що змінили долю України” та “Героям Слава!”. Було відтворено короткий історичний експурс про події зими 2014 року, про загибель Героїв, про трансформацію Революції Гідності у визвольну війну проти російського окупанта, про українських патріотів на Сході, що мають надвисоке почуття обов’язку і любові до України. Учасники заходу з боєм і сльозами на очах декламували вірші, слухали пісні “Боже великий, єдиний”, “Свіча”, “Майданівцям”, “Небесна Сотня”. Переглянули уривок з документальної стрічки про події, що відбувалися в країні у 2013 році – “Революція Гідності та Свободи”. Спогадами ділилися його учасники – Олександр Бігарій та Михайло Попелич (Воловецька РБ)

У переддень Дня захисника України та Українського козацтва, в **Ужгородській центральній міській бібліотеці** відбулися козацькі ігри “Козацькому роду нема переводу”. Гостями свята стали студенти першого курсу спеціальності “Готельно-ресторанна справа” Ужгородського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ. Змагалися між собою хлопці, а дівчата були глядачами і вболівальниками. Майбутні захисники, поділившись на два курені – “Сокіл” та “Беркут”, показали свою вправність, кмітливість та розумові здібності у конкурсах: “Сильна рука”, “Втеча з полону”, “Затан-

цюємо гопак”, “Врятувати пораненого товариша” тощо. В інтелектуальному конкурсі хлопці проявили свої знання з історії козацтва.

Звичаї народу – це ті прикмети, по яких розпізнається народ не тільки в сучасному, а й у його історичному минулому. З давніх-давен Україна славиться традиційними святами та обрядами. Аби відтворити традиції, поринути в минуле, відчутти красу стародавніх обрядів, у **бібліотеках-філіях Тячівської ЦБС** колоритно пройшли андріївські вечорниці “Я в серці грію дівочу мрію!”. Працівники бібліотеки спільно з молоддю відтворили обряд ворожіння та посиденьок напередодні свята, співали пісень, пряли кужіль, в’язали, відтворювали ігри і забави тогочасся. Бібліотеки перетворилися на справжню давню оселю за всіма звичаями і традиціями.

Члени клубу за інтересами для юнацтва “Поетичний розмай”, що діє в **Рахівській районній бібліотеці**, провели чергове засідання в арт-кафе “Franko'3/ coffee&gallery”. Директор Олександр Мартин представив експозицію робіт молодого закарпатського художника Петра Керечанина “Криве/не рівне/чорне/біле/”. Юні учасники клубу дізналися про різні техніки ма-

лювання та матеріали, що використані художником для відображення своїх фантазій та бачення природи. Неочікуваним подарунком від Олександра стала безкоштовна фотосесія від професійного фотографа Володимира Волощука. Дівчата мали можливість зробити фото як для власного портфоліо, так і для фотоальбому бібліотеки, адже використовували для цього улюблені книги, які обрали для читання у книгозбірні.

Сьогодні проведення профорієнтаційної роботи з молоддю – є одним із важливих напрямів роботи бібліотек області. На базі **Ужгородської та Міжгірської районних бібліотек** успішно продовжують свою профорієнтаційну діяльність клуби за інтересами для юнацтва “Орієнтир”. Спеціалісти центрів зайнятості ознайомили учнів з найбільш затребуваними професіями на сучасному ринку праці. Учнівську молодь Ужгородської РБ було ознайомлено з роботою підприємств “Eurocar”, “Jabil”, “Nobilex”, “РОСС-УКРАЇНА”. Для молоді Міжгірської РБ було презентовано профорієнтаційну платформу “Моя професія: консультаційна мережа”, яка запущена Державною службою зайнятості задля допомоги у виборі професії. Про актуальні професії на ринку праці висвітлював інформаційний стенд “Барометр професій”. Юнаки та дівчата за допомогою тестів мали змогу визначити свої здібності й обрати ту професію, до якої є схильності.

Творчий підхід бібліотечних працівників області до організації та проведення різноманітних соціокультурних заходів, акцій сприяє підвищенню іміджу бібліотек у суспільстві, зміцненню їх ролі у формуванні інтелектуального, думаючого та читаючого підростаючого покоління.

Клуб за інтересами “Поетичний розмай”.
Рахівська ЦРБ

Клуб за інтересами для юнацтва “Орієнтир”.
Ужгородська ЦРБ

З М І С Т

Бібліотеки для дітей та юнацтва мовою статистики. Рік 2018	3
Дитячі книгозбірні: єдність у різноманітті	15
Калейдоскоп подій юнацького життя у книгозбірнях краю	24

Інформаційне видання

**БІБЛІОТЕКИ ЗАКАРПАТТЯ –
ДІТЯМ ТА ЮНАЦТВУ: ЦИФРИ І ФАКТИ**
Інформаційний бюлетень
Випуск 12

Відповідальна за випуск *В. Д. Чіка*
Укладачі *Т. М. Вудмаска, О. М. Горкій*
Художньо-технічна редакція *О. Є. Гаркуша*
Комп'ютерний набір *Д. М. Гартнер*
Комп'ютерна верстка *О. Є. Гаркуша*

Підписано до друку 01.04.2019
Формат 84х108/8. Папір офс.
Гарнітура Times New Roman.
Умов. друк. арк. 5,88.
Тираж 125 прим. Замовлення № 2-19.

Видавництво Олександри Гаркуші
Свідоцтво серія Зт № 23 від 06.09.2005 р.
м. Ужгород, вул. Погорелова, 4
тел. (0312) 66 49 38

Б 59

Бібліотеки Закарпаття – дітям та юнацтву: цифри і факти : інформаційний бюлетень. Вип. 12 / КЗ Закарпат. обл. б-ка для дітей та юнацтва Закарпат. обл. ради ; уклад. : Т. М. Вудмаска, О. М. Горкій. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2019. – 28 с. : іл.

До цього випуску ввійшли статистичний та аналітичний підсумки роботи бібліотек Закарпатської області за 2018 рік з бібліотечного обслуговування та інформаційного забезпечення дітей та юнацтва. Представлено багатогранну соціокультурну діяльність бібліотек з підтримки та розвитку читання, національно-патріотичного виховання дітей та молоді, а також їх участь у всеукраїнських та обласних конкурсах.

УДК 027. 625 (477.87)

